Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2014–2015 Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

I.v.m. foutieve naamsvermelding bewindspersoon

1213 HERDRUK

Vragen van het lid **Gesthuizen** (SP) aan de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, van Veiligheid en Justitie en van Financiën over *banken die hun cliënten dwingen niet-geoormerkte kopieën van hun identiteitsbewijzen af te geven en deze vervolgens bewaren* (ingezonden 30 december 2014).

Antwoord van Minister **Plasterk** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Minister van Financiën (ontvangen 4 februari 2015). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 1062.

Vraag 1
Bent u ervan op de hoogte dat verschillende banken in Nederland hun cliënten verzoeken om een kopie van hun identiteitsbewijs af te geven en deze kopie vervolgens bewaren zonder dat zij cliënten de mogelijkheid geven op de kopie te vermelden dat het om een kopie gaat, die op een bepaalde dag voor een bepaalde gelegenheid is verstrekt?[1] Zijn banken wettelijk verplicht om een kopie van een identiteitsbewijs op te slaan in hun administratie?

Antwoord 1
Ik ben ervan op de hoogte dat banken in Nederland van hun cliënten een kopie van een identiteitsbewijs vragen of zelf een scan van een origineel document maken en dat verschillende banken deze bewaren zonder dat op die kopie is vermeld voor welk doel die is verstrekt en op welke datum. Onder het motto «Laat je niet zomaar kopiëren» geeft de rijksoverheid sinds 2013 burgers het advies om zorgvuldig om te gaan met kopieën van hun identiteitsbewijs. In dit advies wordt onderscheid gemaakt tussen situaties waarin een partij een wettelijke basis heeft voor het vragen van een kopie en situaties waarin die wettelijke basis ontbreekt. In de richtsnoeren «Identificatie en verificatie van persoonsgegevens» van het College Bescherming Persoonsgegevens is dit onderscheid uitgewerkt: het verzamelen en gebruiken van persoonsgegevens, dus ook het overnemen, kopiëren of scannen, is niet toegestaan *tenzij* daarvoor een juridische basis («grondslag») bestaat. Voor het bedrijfsleven is dat in de meeste gevallen of het nakomen van een wettelijke verplichting, of het uitvoeren van een overeenkomst (ook wel: contract).

[1] Bijlagen onderhands verzonden aan het departement.

ah-tk-20142015-1213-n1
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Banken hebben een wettelijke verplichting en behoren daarmee tot de gevallen waarin een volledige kopie van een identiteitsbewijs (ID-bewijs) mag worden gemaakt. Op grond van onder meer de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) en het Besluit prudentiële regels Wft (Bpr) zijn banken verplicht om in het kader van een cliëntenonderzoek een cliënt te identificeren en diens identiteit te verifiëren. In dat kader moeten zij van natuurlijke personen op opvraagbare wijze de volgende gegevens vastleggen: naam, voornaam, geboortedatum, adres, woonplaats / plaats van vestiging. Artikel 8, onderdeel c, van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) staat de verwerking van deze persoonsgegevens toe als dat gebeurt ter uitvoering van een wettelijke verplichting van de verantwoordelijke. Banken kunnen aan hun verplichting voldoen door een kopie vast te leggen van het identiteitsbewijs aan de hand waarvan identificatie heeft plaatsgevonden. De bank dient deze gegevens te bewaren tot vijf jaar na de betrokken transactie of na het beëindigen van de zakelijke relatie met de cliënt.

Vraag 2
Is het terecht dat banken hun cliënten weigeren om op de afgegeven kopie te schrijven voor welk doel en op welke datum de kopie is gemaakt? Mogen banken weigeren om de foto op het identiteitsbewijs bij een kopie af te dekken? Zo ja, hoe kunnen burgers er dan op vertrouwen dat zij niet een verhoogd risico lopen het slachtoffer te worden van identiteitsfraude?

Antwoord 2
Het kabinet is van mening dat persoonsgegevens goed moeten worden beschermd om de privacy van burgers te beschermen en om identiteitsfraude te voorkomen. Daarom zijn partijen die persoonsgegevens verwerken verplicht maatregelen te nemen om deze gegevens te beschermen: het verzamelen en gebruiken van persoonsgegevens is gebonden aan de voorwaarden van de Wbp, waaronder de meldingsplicht, de informatieplicht, de kwaliteitsbewaking van gegevens, de beveiligingsplicht en de plicht tot vernietiging van persoonsgegevens.
Ook financiële instellingen moeten dus maatregelen nemen om persoonsgegevens – waaronder een kopie van een identiteitsbewijs – te beschermen. Daarbij is echter niet voorgeschreven dat zij cliënten moeten toestaan om op de afgegeven kopie van een identiteitsbewijs te schrijven voor welk doel en op welk datum de kopie is gemaakt. Er vinden gesprekken plaats met de banken om de samenwerking in de aanpak van identiteitsfraude te versterken.
De pasfoto in het identiteitsdocument is een gevoelig persoonsgegeven ex art. 16 Wbp. De pasfoto kan iets zeggen over iemands ras en volgens artikel 16 Wbp is de verwerking van persoonsgegevens onder andere betreffende iemands ras verboden. Artikel 18, onderdeel a, Wbp echter maakt een uitzondering op het verbod met het oog op de identificatie van de betrokkene, voor zover dit onvermijdelijk is voor het doel – in casu het door de Wwft verplichte cliëntonderzoek. Financiële instellingen hoeven de pasfoto dus niet af te dekken als deze nodig is voor de identificatie van de cliënt. Zo kan de financiële instelling in voorkomende gevallen controleren of het identiteitsbewijs van de cliënt ook werkelijk van degene is die zich bij een balie meldt. De pasfoto wordt dan juist gebruikt om identiteitsfraude te voorkomen.

Vraag 3
Deelt u – gezien het advies[2] waarin de rijksoverheid stelt: «Schrijf op de kopie dat het een kopie is, voor wie het bedoeld is en de datum waarop u de kopie afgeeft.» en «U kunt uw pasfoto afschermen of onzichtbaar maken» – de mening dat het onwenselijk is indien burgers c.q. cliënten van banken op de door hen aan de bank af te geven kopie niet mogen vermelden dat het een kopie betreft en op welke datum en met welk doel deze is verstrekt?

---

[2] http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/paspoort-en-identificatie/vraag-en-antwoord/ben-ik-verplicht-om-een-kopie-van-mijn-identiteitsbewijs-te-geven-aan-een-bedrijf.html

Antwoord 3
Zie mijn antwoord bij vraag 1.

Vraag 4
Hoe kijkt u aan tegen het feit dat banken hun cliënten hun diensten weigeren indien deze cliënten slechts een kopie wensen te verstrekken volgens de door de rijksoverheid gegeven adviezen (zie vraag 3)? Meent u dat het terecht is dat burgers als cliënt van een bank op deze manier gedwongen worden van bank te veranderen, en zo ja, hoeveel kans hebben burgers vervolgens om wederom met dezelfde problematiek te worden geconfronteerd?

Antwoord 4
Zoals beschreven in het antwoord op vraag 1 maakt het advies van de rijksoverheid onderscheid tussen situaties waarin een partij een wettelijke basis heeft voor het vragen van een kopie en situaties waarin die wettelijke basis ontbreekt. Als cliënten van banken slechts een kopie wensen te verstrekken met daarop datum en doel van de kopie, dan is het de keuze van de banken zelf om diensten te weigeren aan deze cliënten, of om voor hen de mogelijkheid te scheppen om een kopie met dergelijke aantekeningen te verwerken.

Vraag 5
Bent u bereid aan zowel burgers als banken nadere uitleg te verschaffen over de plicht voor banken om de identiteit van hun cliënten vast te stellen, alsook over de verplichtingen om in de administratie van banken en andere financiële instellingen bewijzen van deze identiteiten op te slaan, en over de wijze waarop dit mag en moet gebeuren met inachtneming van de Wwft (Wet voorkoming witwassen en financiering terrorisme) alsmede de Wbp (Wet bescherming persoonsgegevens)?

Antwoord 5
Onderdeel van de meerjarencampagne «Een veilig ID» van het Ministerie van BZK is dat gesprekken plaatsvinden met de verschillende sectoren over betrouwbare identificatie en het bewaren van persoonsgegevens. Doel is om samen met de betrokken sectoren de benodigde uitleg te verschaffen aan medewerkers en burgers over de specifieke situaties waarin identificatie nodig is, gegevens worden genoteerd of kopieën van identiteitsbewijzen worden gemaakt en bewaard. Ook van de zijde van het Ministerie van Financiën wordt uitleg gegeven over de identificatieverplichtingen die banken en andere instellingen hebben op grond van de Wwft. Zie in dit verband onder meer de Leidraad van het Ministerie van Financiën voor de uitvoering van wettelijke verplichtingen voor wat betreft de voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering[3].

[3] http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/richtlijnen/2011/02/21/algemene-leidraad-wet-ter-voorkoming-van-witwassen-en-financieren-van-terrorisme-wwft-en-sanctiewet-sw.html